

slovja: »Vzgojimo najprej vzorne vzgojitelje!« Šele vzgojiteljevemu stoletju bi smelo slediti otrokovo stoletje.

Pomen osebnosti se danes vedno bolj poudarja na vseh področjih človeškega udejstvovanja, ustvarjajo se svetovne bojne fronte, padajo carstva in kraljestva, vse v borbi za in proti svobodi in veličini človeške osebnosti.

Pojem osebnosti vključuje nekaj lastnosti, ki jim moramo posvetiti še nekaj vrstic. Pred vsem mora vzgojitelj biti trden v svojih nazorih in prepričanjih. Smešno in nesamostojno je pod raznimi vplivi menjati svoj svetovni nazor, vero, ali celo jezik in narodnost. Kako naj se mladoletnik vzgaja k značajnosti, če vzgojitelj menjava karakterne cvetke kot rokavice ali obleko, kakor pač dikтира moda, politika, kupčija, ter razni koristolovski interesi ali pa celo kaprice?

Resnicoljubnost je harmonija med življenjem in mišljenjem, med teorijo in prakso, med zapovedmi, ki jih skušamo vcepiti gojencu in med lastnim ravnanjem. Zlaganost, dvoumnost in neiskrenost so sodobne socialne bolezni. Ena teh sodobnih odkritosti je tudi ta, da vse preveč tožimo, kakšna je mladina, kako je pokvarjena in kakšna bi morala biti, vse premalo pa, kakšni smo vzgojitelji in kakšni bi morali biti. Malo več bi morali pridigovati sebi in malo manj otrokom!

Če k navedenemu dodam še vzgojiteljevo etično in intelektualno polno vrednost, ki je zmožna gojenca razumeti ravno v tistih letih,

ko je ljubečega in skrbnega razumevanja najbolj potreben, ko dorašča in odrasča, ko stopa vedno samostojneje na življenjsko pot, bi njegov lik ustrezal namenu.

Seveda je najvzornejši vzgojitelj samo človek s človeškimi napakami in slabostmi. Zato je redna samovzgoja zadnja zahteva vzgojiteljeve polnovrednosti, obenem pa najpopolnejše samopodajanje, »da končno bo drevo, ki svoje veje širi čez vse nebo, čez vsa obzorja daljna...« Fr. Albrecht.

V vzgojno poboljševalnem zavodu stavljam vzgojiteljevo osebnost na najvišje mesto, razsvetljeno z vsemi sonci, okrašeno z vsem cvetjem. Na podlagi sedemletne izkušnje jo priznavam kot edino uspešno vzgojno sredstvo. Dolgo lestvico vzgojnih žarkov, od priznanelega nasmeška do vrednostne nagrade, dolgo vrsto kazni, od opomina med štirimi očmi do samice ali celo 14dnevnega sodnega zapora, ki ga v izrednih primerih dovoljuje kazenski zakonik, pisan niz kazni in nagrad, ki še niso izšle v nobeni pedagoški študiji, temveč so produkt vzgojiteljeve iznajdljivosti, dopuščam kot potrebno zlo slabičem ali kvečjemu kot poživilno garniranje.

Mesija vzgojiteljevi osebnosti naj bo reformator moralnega žitja, za to ponovno kličem: Dajte nam dobrih vzgojiteljev, postavljajte na važna mesta ljudi tanke vesti, moralne neoporečnosti, resnicoljubne in okritosrčne, nesebične ter intelektualno izoblikovane, pa lahko vzklíkamo z Mileno Mohoričevno: »Verujmo v svojo bodočnost in v bodočnost človeštva.« (Dalje.)

Učitelj Ferdo Kleinmayer — šestdesetletnik

Dne 5. t. m. je praznoval Ferdo Kleinmayer, sedaj upokojeni učitelj v Trstu, svojo šestdesetletnico. Ob tej priliki se nam, zlasti starejšim učiteljem, ki smo sodoživljali z njim težke čase narodne in učiteljske borbe, vzbujajo prijetni spomini na njegovo markantno osebnost. Če se oziramo danes na bilanco njegovega življenja, smemo biti v resnici ponosni na tega svojega tovariša.

Leta 1900. je nastopil svoje prvo učiteljsko mesto v Trstu, kjer je služboval do svoje upokojitve.

Ves ta čas in vsa leta po upokojitvi so izpolnjena z nad vse marljivim in požrtvovalnim delom na raznih področjih kulturnega in organizacijskega življenja. Njegove humoreske, satire, anekdote in pesmi srečujemo pod psevdonimom »Ferdo Plemič« v vseh slovenskih humorističnih listih. Nekaj od teh je izdal l. 1906. v zbirki Tilho in drugi. V »Korošču« in »Miru« je priobčeval drobne črtice iz koroškega življenja ter povesti iz koroške zgodovine.

L. 1911. je izdal brošuro o slovenskem šolstvu v Trstu. Ko so bili Slovenci v Italiji po prevratu odrezani od kulturne skupnosti

z ostalo Slovenijo, je začel urejevati tržaški kulturni vestnik »Njivo«.

Da bi izpolnil občutne vrzeli v šolski učni literaturi, je sestavil celo vrsto učbenikov za slovenski in italijanski jezik, berile, računic in slovarjev. Kadar koli je bila potreba, se je s svojim krepkim peresom oglasil tudi v stanovsko političnih in pedagoških časopisih.

Ves čas obstoja Goriške Matice je Kleinmayer njen odlični sodelavec. Poleg mnogih krajsih črtic v zbirki Luč so izšle v tej založbi sledeče njegove knjige: Prvi koraki — abecednik, Iz starih časov, zgodovinske bajke in povesti, Slike iz prirode, Po svetu naokrog. Dedek pripoveduje, Pogled v svetovno zrcalo, Prirodni pojavi in človeški izumi ter Pravljice iz tujih logov.

Že samo ta površen pregled njegovega življenjskega dela nam pove, kaj pomeni Kleinmayer za slovensko kulturo preko naše meje.

Ob šestdesetletnici se s hvaležnostjo spominjamo njegovega prekoristnega dela ter mu želimo, da bi še mnogo, mnogo let stal čil in zdrav sredi svojega požrtvovalnega dela!

Odgovor: Čl. 12. pravilnika o dovoljevanju odsotstva in odobranju bolovanja učiteljem (Služ. list z dne 29. sept. 1937.) pravi: »Božične in velikonočne počitnice kakor tudi dnevi, ko na šoli ni pouka, veljajo za službene dneve. Med tem časom se smejo učitelji vseh šol, izvenšči starešine meščanskih, srednjih in srednjih strokovnih šol oddaljevati in biti zunaj službenega kraja; morajo pa dati svoj natančni naslov in se odzvati in priti v službeni kraj če jih prosvetni oddelek banske uprave ali ministrstvo za prosveto pozove.« Vsa druga določila, ki so v nasprotju s tem členom so postala neveljavna.

—t Peresa, svinčnike, kuverte, črnila, pisarniške in šolske potrebščine si najceneje dobavite v Knjigarni Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

Dr. Danilo Viher:

1914.

Učitelj Jakob je vstopil v razred. Otroci so vstali, a eden med njimi je pristopil k Jakobu, krepko zlogoval besede čestitajoč božič in novo leto.

»Hvala, otroci! Želim, da bi vaša mladost bila lepša kot moja.« Nato se je začudeno ozrl po mizi. Na majhni smreki so gorele tri svečke, a spodaj v jasicah je bil Jezušček obdan z neštevilnimi angelčki, ki so držali trak, na katerem je blestelo »Mir ljudem na zemlji!«

Toda Jakob vsega tega ni videl, niti lučk, ki so blele na smrečici. Z nekim tihim in veselim nasmeškom je preletel darove: venec smokve, dva kosa potice, za dve pesti orehovi in lešnikov. Učitelj Jakob je bil lačen, doma pa je imel še troje otrok.

»Orehi bodo za Mirka,« je tiho delil, »smokve Bogdani, a potico, — komu je le prišla ta pametna misel v glavo? — potico pa bom dal Maji, saj je itak še ni videla.«

Otroci so gledali in bili presenečeni, kako se je učitelj zagledal v darove in čudno se jim je zdelo, da ne gleda nič lučk, da ne vidi jasic, ki so vse od same sreče ožarjene.

Učitelj Jakob pa vsega tega res ni videl. Bil je to njegov najlepši dan, saj je vedel, da so to darovi za njegove otroke. S počasnim korakom je stopal po razredu in v mislih stokrat pobožal vsako glavico, saj so mu te glavice povedale, da ga ljubijo in razumejo.

»Vstanite, otroci!« Otroci so vstali. »Peli bomo!« Otroci so takoj uglasili svoja mlada grla in razred je čez nekaj trenutkov objela mehka toplota otroških glasov.

»Človek, zdaj si otet, človek, zdaj si otet!«

Mehko je božala božična pesem Jakobovo srce.

Splošne vesti

LETOŠNJI BOŽIČ NA NAŠIH OBMEJNIH SOLAH

Letos je Družba sv. Cirila in Metoda razposlala darila za božičevanje šolam v 158 krajih. Obdarovane šole ležijo na Meziškem področju, na Kobanskem, na severnem vznožju Pohorja, v Slovenskih gorah, predvsem v njih severnem delu vzdolž Mure, v Haložah, v vsem obmejnem pasu Prekmurja od Cankove do tromaje in nato na vzhod in jugovzhod do vznožja lendavskih gor ter končno še na krševitem Kočevskem.

Navedenim okolišem posveča CMD stalno pozornost, njeno članstvo in sodelavci ter podporniki pa so zlasti srečni, da se tudi pri takih akcijah vedno bolj uvrščajo in razširja duh medsebojne povezanosti in vzajemnosti naših obmejnih in osamelih okolišev z našimi osrednjimi predeli.

Letošnja družbina božična darila so po količini dosti obilnejša v primeri z onimi iz prejšnjih let. Razposlanega je bilo poleg manjših količin rokavic, nogavic, perila in čepic še 120 žabic, 500 jopic in puloverjev, nad 2300 metrov hlačevine, nad 1000 metrov flanele in barhenta ter 550 parov čevljev. V denarju izraženo pa je bila letos dosežena še več kot dvojna lanskoletna vsota, saj se je sedaj povzpela že preko din 380.000,—. Do tega res lepega zaključka je pripomogla predvsem desetonovembrska narodna zbirka, ki je vrgla din 232.039,—, dočim je ostale izdatke pokrila Družba iz svojih nadaljnjih dohodkov in sredstev.

Iz listov

—I Državni nameščeneec in upokojenec je naslov članka v »Slovenski besedi« od 2. I., v katerem čitamo tudi to: Dokler ne bodo prejemki in pokojnine v skladu s cenami življenjskih potrebščin, se državni nameščeneec ne more preživljati in vzdrževati svoje družine. Na veliki zvon so se obešala prav po nepotrebnem zadnja povišanja prejemkov, ki so znašala približno 10 do 150 dinarjev na mesec, kar ne pomeni pri vsak dan večji draginji ničesar! Javnost je sprejela vest o taki ureditvi prejemkov z obžalovanjem in dobesedno pomiluje državne nameščence in upokojence z bog njihovega obupnega stanja. Ta trditve ni prazna fraza, o tem se prav lahko doprineše dokaz na enostaven način, da se dopusti n. pr. javen občni zbor državnih nameščencev in upokojencev, na katerem naj podajo svoja mnenja zastopniki državnih nameščencev na eni strani, na drugi strani pa zastopniki gospodarskih, trgovskih in obrtniških krogov, ter omogoči vsem, da morejo podati svoje mnenje!

—I »Jutro« od 23. XII. priobčuje članek Naj ne ve levica..., v katerem obravnava razna obdarovanja otrok in ugotavlja: Po šolah se redno opaža, da začno otroci tjalet okrog Miklavža in božiča hoditi v šolo razcapani in raztrgani. Tudi to se primeri, da imajo v začetku leta še prav dobre čevlje, naenkrat pa začno izostajati iz šole z izgovorom, da nimajo čevljev. Zgodi se, da starši naravnost izjavijo: Če ga hočete imeti v šoli, mu kupite čevlje! Tako je nujna posledica teh obdaritev, da tisti, ki se znajo najbolj pretvarjati, največ dobe. A je vprašanje, ali so taki tudi najbolj potrebni. Saj je še vedno res, da je najhujša revščina skrita za dostojnim ponosom in skrbno zakrpano suknjo. Toda te nihče ne vidi, nihče je ne poišče. — Nedvomno zelo kvarno za vzgojo otrok je

Vsem, ki so kjer koli in kakor koli pripomogli do letošnjega lepega božičevanja naših malih graničarjev, se kar najiskrenejše zahvaljujemo za njih pomoč, v globokem prepričanju, da se bodo v novem letu njih vrste še bolj pomnožile z mnogimi novimi sodelavci za dosego nadaljnjih Družbinih namer ter zlasti v korist splošnosti in naše jugoslovanske domovine.

V Ljubljani, dne 23. decembra 1940.

Vodstvo

Družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.

OPOZORILO!

Vse šolske občine ljudskih šol (krajevne šolske odbore) v dravski banovini opozarja prosvetni oddelek banske uprave, da morajo v smislu pripombe 12. k tarifni post. 12, zakona o takšah predložiti do 15. januarja prijave za dopolnilno prenosno takso. Prijave je treba predložiti pristojni davčni upravi na predpisanih tiskovini. V vsaki prijavi je treba izrecno navesti, da je šolsko poslopje oproščeno zgradarine.

— Praktični učiteljski izpiti pred državnim izpitnim odborom v Ljubljani bodo od 13. do 22. februarja 1941. Prijave s predpisanimi prilagami je treba vložiti takoj. Naslednji in zadnji termin v tem šolskem letu bo od 1. do 10. maja. Prijave za majski termin je treba vložiti do konca februarja. — Predsednik: Prijatelj.

tudi ustvarjanje beraške miselnosti z obdarovanjem. Čedalje redkejši so tisti, ki jih je sram prosjačiti, četudi imajo ali bi lahko dobili zaslužek. Tako se neredko zgodi, da gredo otroci, katerih starši imajo stalen zaslužek, prosjačit po mestu. Zgodi se celo, da takega otroka pošlje lastni oče, da mu naprosjači denar za vino in tobak.

—I Draginja — vprašanje cen in plač. Pod tem naslovom priobčuje Trgovski list članek, v katerem pravi: Pač pa je treba s tem večjim poudarkom naglasiti, da dvig draginje vedno bolj odpira problem uradniških plač in sploh vprašanje naše uprave. Nerazmerje med draginjo in plačami je danes že tako veliko, da se res ne sme omalovaževati. To nerazmerje že kriči po odločni rešitvi. Tudi prej je bilo to vprašanje že večkrat postavljeno. Takrat se je govorilo, da je del rešitve tega vprašanja tudi v tem, da se uprava čim bolj poenostavi in s tem omogoči znižanje številca uradništva. Geslo te rešitve je na kratko bilo: manj uradništva, zato pa naj bo to tem bolj plačano.

—I Naraščanje stroškov za prehrano je naslov članka v »Slovencu« od 21. XII., v katerem je tudi sledeča ugotovitev: Statistični odsek mestnega poglavarstva v Ljubljani je že izdelal indeks o cenah življenjskih potrebščin dne 15. decembra. V primeri s stanjem dne 1. decembra so se cene ponovno dvignile in sicer za 0,7 %. V primeri z lanskim 15. decembrom so cene narasle za 37,2 %. Če pa vzamemo cene dne 15. avgusta, t. j. pred izbruhom vojne, se je raven stroškov za prehrano v Ljubljani povečala za 51,1 %.

—I V članku »Sprememba zakona o ljudskih šolah« priobčuje Kmetijski list od 1. I. med drugim tudi sledečo ugotovitev: Da bo ljudska šola na kmetih odgovarjala potre-

politiko se pa principiarno ne zanimam, principiarno!

Poslovil sem se, bolnike obiskovati je dobro delo, sem rekel, ampak v resnici nimam časa, najmanj pa, da bi počakal na marjaš ali tarok. In ko sem stopil iz Zlate majolike, sem zadel ob tujega gospoda.

»Oprostite,« sem rekel.

»Nič hudega,« je dejal oni. Ko sva se pa natančneje pogledala, sem ga spoznal. Bil je dragi tovariš Francelj Presedljaj. Ko me je spoznal, se je nagnil zaupno k meni in dejal šepetaje:

»Ali že veš?«
»Kaj neki?« sem vprašal strahoma.
»Torej res ne veš?«
»Res ne,« sem zatrjeval.
»Pravijo, da bo vlada padla.«
To pot sem se zares začudil.
»Tega pa še nisem slišal,« sem dejal ne-
verno.

»Potem pa morda ni res,« se je oddahnil.
»Kje si pa slišal?«
»Tako, misli sem si,« je v zadregi dejal. Molčal sem nekoliko časa, nato sem počasi vprašal:

»Ti Francelj Presedljaj, kako se ti kaj zdi letošnje novo leto. Ali si želiš kaj posebnega?«

Pogledal je po cesti in previdno dejal:
»Ko pa ne vem, če ti smem zaupati. Veš, sem strašno previden. Sicer ni nič hudega, te to me skrbi, da bi se nenadoma kaj spremenilo in je potem človek ves zmešan. Ampak zaenkrat je vse v redu. Zadnjič so že zagnali krič in bi kmalu napravil neumnost. Kaj posebnega pa tudi novo leto ne bo prineslo, kaj misliš? Ali so kakšni izgledi?«

Na vsak način je hotel izvrtati iz mene nekaj posebnega. Odkimaval sem, nazadnje se je razjehal:

»Ti mi nočeš povedati, čakaj, pa bom le zvedel!«

In odšel je brez pozdrava in niti srečnega novega leta mi ni voščil.

zopet v njej. Pogledal je na mizo in se grenko zasmel. Toda že čez nekoliko trenutkov ga je ta smeh huj zapel od vsega drugega. V ušesih so mu doneli zadnji zvoki božične pesmi.

Ko je zadržal, ni šel takoj v razred. Počakal je, da bo vse utihnulo. Nato je z neko krčevito kretnjo odprl okno in zmetal vse darove na sosedno dvorišče debelemu Hektorju. Pes je začuden pritekel, ovohal potico — a ni ugriznil.

»Presit je,« je zamrmral Jakob, »vidi se mu, čegav je.«

V razredu ni govoril. Antonu je ukazal, naj čita »Božične radosti«, sam pa se je vsedel za mizo in molčal.

»Kako naj živim?« je razmišljal. Spomnil se je svojega desnega podplata, ki ga je za silo pritril z risalnimi žeblički, a zunaj sneži. »Žena ima samo še pol kilograma moke« je dodajal.

... zato moramo vsi obljubiti, da bomo ob spominu na Njegovo rojstvo živeli pošteno in pravično...« je ujel Jakob.

»Kaj pa, če bi si poiskal kak drug poklic? Trgovski pomočnik, delavec v tovarnah so boljše plačani,« je grebel po sebi.

... da bomo drug drugega ljubili in da med nami ne bo hinavščine...« je nadaljeval Anton.

»Dovolj!« je odločno prekinil Jakob. Anton ga je začudeno pogledal in sedel.

Ni se mogel več obvladati. Na dvorišču je namreč zagledal svoje tri otroke, ki so ga prišli čakati. Vsi trije so bulji skozi ograjo in poželjivo gledali na potico in smokve pred Hektorjem. Mirko je privlekel od nekod dolgo palico in hotel doseči raztresene stvari. Bal se je nekoliko Hektorja. Toda pes je imel več usmiljenja kot ljudje.

Jakob je bil čisto blede.

Desnica v žepu pa se mu je polagoma skrčila v pest. — — —

Tako je bilo nekoč.

bam, si moramo predvsem biti na jasnem, katero in koliko splošnega znanja je potrebno kmečki deci ter koliko strokovnega znanja lahko nudi ljudska šola kmečkemu naraščanju.

—l »Zahteve kmetijske zbornice.« Pod tem naslovom prinaša Večernik od 2. I. resolucije z zasedanja Kmetijske zbornice med drugim sledečo: Ljudskošolski zakon je treba temeljito izrevidirati ter prenesti vso upravo ljudskih šol na banovine ter v njihovem okviru decentralizirati.

—l »Naše šolstvo v letu 1940.« je naslov članka v Slovencu od 3. I. V tem članku piše med drugim tudi: Slovenija potrebuje še 250 učiteljev. Značilno za vse prejšnje režime je bilo to, da je bilo več let izredno mnogo abiturientov učiteljskih šol brez službe. Na službe je čakalo nad 700 učiteljskih abiturientov in nekateri so morali čakati na zaposlitve že po več let. Pred leti se je stalno pisalo o vprašanju brezposelnih učiteljev in je bilo to eno

izmed najbolj bolečih socialnih vprašanj med nami. Toda v zadnjih letih se je položaj v tem oziru izredno izboljšal. Nastavljenih je bilo zlasti v zadnjih letih toliko učiteljev in učiteljic, da je brezposelnost izginila in ugotovljeno je bilo celo, da primanjkuje v Sloveniji še 250 učiteljev in učiteljic.

Šolski radio

—r. Torek, 14. januarja 1941., ob 15.15: Božične pesmi. Pevski nastop II. dekliške meščanske šole v Ljubljani; vodi gđ. Marija Laharnar.

—r. Petek, 17. januarja 1941., ob 11. uri: Kako in kje je Boža dobila kožušek; g. Mirko Demšar.

—r. V kmetijskem radiu bo v nedeljo, 12. januarja, ob 17. uri predaval g. inž. Jože Erpič: Pomen mlekarke organizacije.

Mladinska mafica

—mm Opozarjamo učitelje — pisatelje, da poteče rok za udeležbo pri natečaju za knjižico realne vsebine 15. januarja t. l. Rokopisi, ki dosepejo po tem roku, ne pridejo več za nagrado po postev.

—mm Pošle so sledeče knjige: Pipan: Kako smo delali radio; Ribičič: Miklavževa noč; Naš rod, V. letnik 1933/34, in v celu platno vezani izvodi dr. Čermeljeve knjige: Nikola Tesla. Broširani in v polplatno vezani izvodi te knjige pa so še v zalogi

—mm Peta številka »Našega roda« je izšla s prav bogato in pestro vsebino. Številka je posvečena Cvetku Golarju, ki ga naša mladina pozna po pesmih polja in po ruskih pravljicinih motivih. Ekspedicija se bo vršila 9. in 10. t. m., tako da bo list 13. že na šolah

—mm Opozarjamo učiteljstvo prvih razredov na 6. zvezek Cicibanove knjižnice. Knjižico je uredil Josip Ribičič, ilustriral Milko Bambič. Cena 2 din.

Stanovska organizacija JUU

Vabila

= JUU — SRESKO DRUŠTVO V ORMOŽU bo zborovalo v soboto, 18. januarja, ob 9. uri v Ormožu. Poleg običajnih točk bo podano poročilo o banovinski skupščini in predavanja: 1. Ob tridesetletnici smrti Tolstoj. 2. Jetika, ljudska bolezen. — Pridite! Posebnih vabil ne bo. — Belšak, preds.

= JUU — SRESKO DRUŠTVO KAMNIK bo imelo svoje prihodnje redno zborovanje v soboto, 18. januarja 1941 ob 9. uri v šoli v Domžalah. Dnevni red: 1. Poročilo društvenih funkcionarjev. 2. Poročilo o banovinski skupščini. 3. Razgovor o aktualnih šolskih vprašanjih. 4. Predavanje Viljama Kunsta, ravnatelja meščanske šole na Rakeku: »O elektriki v sodobni šoli«. 5. Slučajnosti.

= JUU — SRESKO DRUŠTVO MARIBOR — LEVI BREG bo zborovalo v soboto, dne 18. t. m., ob pol 10. uri dop. v krčevinski šoli. Razen običajnih točk je na dnevnem redu poročilo delegata o banovinski skupščini, kot pedagoško didaktična točka pa »Naša višja ljudska šola« in sicer v obliki razgovornih poročil. Tov. članice (ice) vabimo, da se vsaj z vsake šole javi en (a) poročevalec (ka), ki poroča o svojih pogledih. Prosimo, da vsaka šola do 15. t. m. predsedstvu javi poročevalca. Tov. člani odbora naj pridejo isti dan ob 8. uri k seji! Ne zabimo na redno plačevanje članarine, ki si jo v današnjih težkih časih moramo v pravem pomenu besede pritrigati — od svojih bornih plač kot stanovsko zavedni člani JUU! — Odbor.

Poročila

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO LAŠKO je zborovalo — ob udeležbi 65 članov dne 14. decembra 1940 ob 8. uri v prostorih ljudske šole v Laški. Zbora se je udeležil tudi tov. nadzornik Vranc ter novi sreski načelnik Bizjak Andrej, ki ga tov. predsednik pozdravi s približno sledečimi besedami: »Gospod načelnik! Komaj šest tednov je minilo, odkar ste prišli v naš srez in že ste — brez tako običajnih opravičil: nimam časa; uživljam se v službo! itd. pokazali izredno zanimanje za našo stvar ter ste se podali na teren, v mislih mi je otvoritev nove šole v Turju pred mesecem dni. Tudi danes ste se odzvali našemu vabilu, da se s svojim učiteljskim spoznate. In kje? V šoli; pri njegovem organizacijskem delu in ne — kot se tako mnogokrat dogaja — v uradni predsobi, pred postrojeno vrsto podanikov, z rokavico na levi roki, na desni pa ne. Hvala vam! Vsi, vam uradno podrejeni učitelji niso le uradniki, temveč so narodni učitelji — vzgojitelji, ki so s svojim delom v srezu zajeli narodovo sredino in se ljudstvu približali tako, da je naše šolstvo vam lahko v ponos — narodu in domovini pa v korist!« Ko ga je tov. predsednik prosil še pravične zaslombe, se je g. načelnik, vidno zadovoljen, zahvalil učiteljsstvu za njegov pozdrav in delo ter navzočim želel, poleg srečnega novega leta, zvišanje službenih prejemkov. (Odobranje!)

Nato se je spominjal tov. predsednik bivšega sreskega podnačelnika g. Orožima, ki je bil postavljen za podnačelnika v Rogatec. Ob slovesu mu je društvena uprava po-

dala tudi poslovilno pismo. Gospod načelnik Orožim je poslal tov. predsedniku simpatično pismo, ki se — ob velikem zadovoljstvu navzočih — prečita na zborovanju. Nato je zbor komemoriral tov. J. Rakovo, tov. predsednik je čistil k odlikovanju Trboveljske-mu slavku ter tov. blagajniku Grozniku. — Pristopili sta k društvu dve kolegini, ki ju pozdravljamo, izstopil pa je upokojeni tov. Vrdovec.

Po uvodnih formalnostih je poročal, v posebnem referatu, tov. Vranc — o temeljnih solstvih v obče, s posebnim ozirom na razvoj in napredek vzgoje in pouka v laškem okraju. Na znanih paralelah iz njegovih »Osnov« je pokazal dinamiko časa in pedagogike ter sozvočje s prizadevanji in hotenjem pri nas. Sodobnost zahteva od šolskega dela mnogo več in to docela upravičeno, celotno šolsko delo je utemeljeno in izvedljivo. Poslušalci so vzeli njegovo strokovno in prepričevalno izvajanje z odobravanjem k znanju.

Nato je poročal nadvse objektivno o poteku banovinske skupščine tovariš Rihar. O vsem, kar se je skuhalo okrog nje in po njej pa sta članstvo stvarno obvestila tov. predsednik in podpredsednik Kimovec. Vnela se je živahna debata, v katero so posegli tov. Kimovec, Pavčič, Lunder, Pahor, Tori, Bezeljakova, Hofbauer ter s pritirjevanjem mnogokrat celotno članstvo.

Sklepi: 1. Zbor ugotavlja, da so naši delegati na X. ban. skupščini dne 19. okt. 1940 pravilno tolmačili naše predloge in dosledno zastopali v njih iznešene misli, zato jim je izglasovana soglasno — zaupnica.

2. Zbor soglasno zahteva, da se objavi v celoti poslan društveni popravek »Po skupščini«, ki je bil uredniku »Učit. tovarisa« dostavljen dne 6. nov. 1940 ter s tem zavrta in ne jemlje k znanju dopisa Sekcije JUU št. 590/40141, od 7. dec. 1940.

3. Zbor se strinja z »Odgovorom« naših delegatov v 14. št. »Učit. tov.«, ki se nanaša na uvodnika v 9. in 10. št. »Učit. tov.«, ker smatra napad nanje za napad na članstvo, ki so ga zastopali.

4. Zbor se soglasno pridružuje resoluciji Učit. društva Maribor desni breg (objavljeni v 16. št. »Učit. tov.«) pod točkami: 1., 2., 3. a, b, c, d, e, f, g, h, i in 4.

5. Soglasno izjavljamo, da je neutemeljeno in neupravičeno sumničanje, da so delavci »Učiteljskega pokreta« iniciatorji akcije o znižanju proračuna. Vsak pokretaš je — upamo — istočasno polnopravni član svojega društva in sme imeti svoje mnenje o vseh vprašanjih, ki zadevajo organizacijo. Prav delavci »Učiteljskega pokreta« dokazujejo s svojim delom, da so med najbolj konstruktivnimi člani organizacije.

6. Naše društvo je vedno točno plačevalo Sekciji svoj društveni davek, a vodi borbo po zvišanju članarine že več let.

Končni sklep: V primeru, da Sekcija naši želji ne zadosti v polni meri, naj uprava takoj skliče zborovanje v Zidani most, na katerega se povabi tudi odposlana sekcije.

Tov. Torelli poroča, da imamo v srezu 105 članov SSM. Predlog tov. predsednika, da postanemo obvezni člani SSM, bo podrobno obravnavan na prihodnjem zborovanju, ter na to že danes opozarjamo vse članstvo.

Tov. Rihar poziva končno članstvo, da se udeleži smučarskega tečaja za učitelje laškega sreza, ki bo med božičnimi počitnicami na Mrzlici (od 2. do 7. jan. 1941).

Tov. predsednik zaključil, želeč vsem srečo v novem letu, uspel in številni, tri ure trajajoč zbor z željo, da na prihodnje zborovanje v Zidani most vsi!

Mahkota Milan,
predsednik.

Urbajs Alojzija,
tajnica.

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO LJUBLJANA — MESTO je zborovalo v četrtek, 12. decembra 1940 dopoldne v telovadnici II. dekške ljudske šole na Cojzovi cesti. Izredno velika udeležba je najboljši dokaz, kako so nam zborovanja, ki so bila z odredbo kraljevske banske uprave Pov. II/2 št. 5743/1 od 6. junija 1940 zabranjena, prav v teh časih nujno potrebna.

Ob otvoritvi zborovanja je predstavil predsednik zastopnika policijske uprave g. Brezana, pozdravil navzoče, imenoma mest. šol. nadzornika g. Fr. Ločniškarja, nato pa prečital odredbo kraljevske banske uprave Pov. II/2 št. 5743/11 z dne 20. IX. 1940, s katero so zopet dovoljena zborovanja, sestanki in posveti pod pogojem, da se na teh razpravlja samo stanovske in strokovne zadeve. Temu je dodal še pojasnilo, da spadajo k stanovskim zadevam vprašanja namestitev, premestitev, postavitve šol, upraviteljev, napredovanja, naš gnotni položaj in drugo. Pod strokovne zadeve spadajo vsa vprašanja iz šolskega in organizacijskega področja.

Poročilo o banovinski skupščini je podal tov. Zor, ki je pojasnil delo posameznih odsekov in podrobno delo glavne razprave na skupščini, ki je trajala pozno v noč. Poročilo je bilo sprejeto z odobravanjem.

Sledilo je predavanje g. prof. dr. R. Kolariča o pouku materinsčine v ljudski šoli. Uvodoma je omenil predavateljev nedostatke ljudskošolskih čitank, premalo učnih ur za jezikovni pouk in preveč šolskih nalog. Na osnovi predpisanega učnega načrta je podal pregledna navodila za pouk materinsčine v posameznih razredih, kolikor potrebuje otrok za nadaljnji študij in poznejše življenje. Z ozirom na nedostatke, ki se opažajo pri otrocih v govoru, čitanju in pisanju, je dodal še strokovno pojasnilo o načinu poučevanja (globalna, analitična in sintetična metoda), ki se sedaj uporablja pri jezikovnem pouku.

Predavanju je sledila daljša debata, tekom katere je pojasnil predavatelj še marsikako zanimivo vprašanje. Ob sklepu se mu je predsednik zahvalil za podana navodila, ki so bila z odobravanjem sprejeta.

Po kratkem odmoru je podal predsednik pregledno situacijsko poročilo. Poročilo je sledila splošna razprava. Med drugim je bilo odobreno stališče vodstva sekcije v pogledu razmerja med centralnim odborom JUU in Zvezo hrvatskih učiteljskih društev.

Vek. Mlekuž, preds. Josip Mihelič, taj.

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO LJUBLJANA OKOLICA — ZAH. DEL je imelo 14. decembra 1940 izredni občni zbor v Ljubljani.

Tov. predsednik se je uvodoma spomnil smrti našega prosvetnega ministra, g. dr. Antona Korošca, katerega spomin je članstvo počastilo z enominutnim molkom.

V svojem poročilu tov. predsednik omenja, da je bila iz našega sreza premeščena tov. Vončina Elizabeta, ki nam je od lanske izvolitve v upravni odbor nad vse vestno in marljivo vodila društveno blagajno. Za nje no delo se ji pošlje zahvalno pismo. Odpadlo je še nekaj drugih članov, od katerih so odšli trije na pedagoško šolo v Zagreb, ena tovarišica je bila premeščena drugam, ena pa je izstopila iz neznanega vzroka. — Novovstopivši članov ta mesec nimamo. Naše društvo šteje sedaj 95 članov.

Tajnica prečita poročilo o zadnjem obecnem zboru. Nato še došli dopis, v katerem sekcija sporoča, da so zopet dovoljena naša zborovanja in pod kakšnimi pogoji se smejo vršiti.

Novi blagajnik, tov. Fatur Josip, poroča o stanju ročne blagajne in o stanju denarja v poštini hranilnici. Članarina se plačuje redno. Vendar pa želi, da bi imele vse šole stalne poverjenike za pobiranje in odposiljanje članarine. Članarina naj se plačuje po možnosti za mesec naprej, ker mora tudi društvo svoje obveznosti sekciji in centrali nakazati že v začetku meseca.

Tov. Fatur poda nato še poročilo o poteku sekcijske skupščine, na kateri je zastopal naše društvo kot delegat. Poročilo je bilo jako izčrpno, v njem je podal tudi rezultate naših predlogov in opisal natančneje delo v odsekih kamor sta bila dodeljena tov. predsednik in on.

Temu je sledilo predavanje tov. Mlekuža: Preizkušnja zmogljivosti otrok v II. razredu osnovne šole. Predavanje je bilo vzeto iz njegove lastne prakse. Rezultate, ki nam jih je orisal, je dosegel in ugotovil sam z lastno preizkušnjo otrok. Ta način določevanja umskih sposobnosti otrok je dostopen vsakemu učitelju. S seboj je imel tudi zvezek, kamor si je zapisoval rezultate posameznih preizkušenj. Zvezek je krožil med članstvom, ki si ga je z zanimanjem ogledovalo.

Ker je v upravi, zaradi premeščene tovarišice blagajničarke nastala vrzel, je blagajništvo prevzel tov. Fatur Josip, v upravo pa je prišel prvi od namestnikov Remškar Franc. Od namestnikov je odšla na pedagoško šolo v Zagreb tov. Gabrova, tako da sta v namestništvu manjkala dva člana. Tov. predsednik predlaga tov. Antona Uršiča iz Horjula in tov. Česnik Marijo iz Polhovega Gradca. Članstvo je predlog sprejelo. Tako so sedaj namestniki za upravni odbor: Weber Franja, Uršič Anton in Česnik Marija.

Popoldne je bil prijateljski sestanek pri Košaku. Od 95 članov jih je prisostvovalo zborovanju 69.

S. Vrhovec, preds. N. Zupančičeva, taj.

Učiteljska fiskarna

—t V Knjižarni Učiteljske tiskarne v Ljubljani in v njenih podružnicah v Celju in Mariboru si boste lahko nabavili banovinske zvezke za šolske naloge, ki so vpeljani namesto državnih. — Risanke niso predpisane, zato uporabljajte one, ki jih izdeluje in prodajajo naše knjižarne.

—t Za pouk zgodovine in zemljepisja si nabavite zgodovinske in zemljepisne sličice. Serija 30 zgodovinskih ali 30 zemljepisnih slik stane 4 din.

Novosti na knjižnem trgu

—k Ana Wambrechtsamer: »Danes grofje celjski in nikdar več«, Zgodovinski roman. — Založba »Naša knjiga« v Ljubljani 1940. Cena v platno vezani, okusno opremljeni knjigi din 120,—. Celjski grofje in z njimi povezana usoda Veronike Deseniške je brez dvoma privlačno gradivo za literarno obdelavo. Obdelali so ga že Jurčič, Zupančič, Novačan, Kreft, toda še vedno je mnogo zanimivega, neugotovljenega in umetniško neoblikovanega v tem zgodovinskem gradivu. In morda tudi ta novi roman Ane Wambrechtsamerjeve, ki je sedaj izšel v slovenskem prevodu, ni zadnje delo, ki ima za osnovo zgodovino celjskih grofov. — Pisateljica, ki je bila po rodu iz Planine pri Brezicah, je napisala ta roman v nemščini. Prevedel ga je prof. Niko Kuret. — V obliki kronike pisano 492 strani obsega joče delo je zanimiv doprinos literarne obdelave dobe grofov Urha in Friderika ter Veronike Deseniške. Kod zgodovinsko delo predstavlja novo verzijo, a kot roman zanimivo čtivo.

TELEFUNKEN

Modeli za 1941

Popularni Telefunken-ov super 054 GWK

To je popoln super z novimi jeklenimi elektronkami. Nove »U« elektrone prihranijo mnogo toka, ne da bi zmanjšale učinek kakovosti.

Din 3700'—

054 GWK

Telefunken-ov velesuper 076 WK/GWK

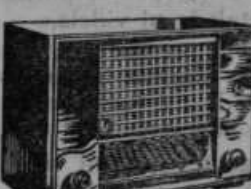

Velesuper z ogromno rezervno energije. Opremljen je s 6 jeklenimi elektronkami. Ima 8 vglasilnih krogov, dvojno prestavo za iskanje postaj, magično oko in NAWI-membrano.

Din 5700'—

076 WK/GWK

Telefunken-ov specialni super 065 WK/GWK

Koncertni super s 5 jeklenimi elektronkami, 6 vglasilnimi krogi in z magičnim očesom. Aparat ima veliko rezervno energije ter izborni izravnavo fadings. Elegančna kasetna iz orehovine.

Din 4800'—

065 WK/GWK

Telefunken-ov največji super D 707 WKK

Razkošni super s 7 jeklenimi elektronkami in 7 vglasilnimi krogi. Predstopnja s posebnim vhodnim krogom. Ima napravo za avtomatično nastavitve postaj s 10 tipkami ter dvojne kratke valove od 13,7 m dalje. Opremljen je z vsemi tehničnimi odlikami. Izhodna energija 8 vatov.

D 707 WKK
Din 8650'—

„RADIO“, družba z o. z. v LJUBLJANI

Zimski plašči,

kostumi, kompleti,
obleke in bluze
samo zadnje novosti
v največji izbiri pri

Elite

Prešernova ulica 7—9
Ljubljana